

Miroslav Pelikan

Miroslav Pelikan O D L A Z A K

O D L A Z A K

O D L A Z A K

Pogledao je u vrhove cipela. Bez trunke nečistoće, sjajne, očuvane, unatoč vremena i duga hodanja. Najugodnije mu je bilo u tim starim cipelama, nije osjećao umor od prijeđenih udaljenosti od grada do željezničke stanice. Svaki dan, usprkos ružnu, kišovitu vremenu, studeni ili sparini, dolazio je u rano popodne, odmah iza ručka, pratiti tuđe vlakove u koje njegova noga neće nikada kročiti. To je znao, dobro. Odlazio je na stanicu siguran u svoj povratak. Nakon mnogih ispraćaja,

slijedilo je mučno i dugo, teško hodanje natrag u grad. Rijetko bi se osvrtao, zastajkujući osluškivao je zvukove sa sve dalje željezničke stanice. Bili su sve slabiji. Po njima je znao, polako odmiče, koliko se god trudio sporo hodati grad je bio sve bliži, postajao je veći, konture su sve izoštrnije. Stapajajući se s prvim sjenama kuća, nemir je prestajao, zatiljak nije više bio prekriven bolom, kao odnešen, istrgnut, bol je zamro. Kupovao bi večernje novine, prelistavajući ih bez osobita zanimanja, pratio je pažljivo samo vijesti o promjenama voznog reda. Doista je bio ponosan na svoje znanje, u svako doba dana ili noći, bolestan, mamuran, znao je točne polaske i dolaske, bez iznimke. Novine bi nemarno savijao, stavljao u džep kaputa i odlazio u svoj stan. Stan mu je pružao samo prenoćište, bez pogleda na ulicu,

na udaljenu stanicu. Zvuci vlakova rijetki su se čuli, noću možda, ali ni tada nije bio posve siguran, je li to vlak ili zvučna halucinacija. Skakao bi iz kreveta, razgrtao zavjese, zagledao se u noć loveći tragove zvuka. Poneki pramen magle ili dima lelujavao bi oko prozora. Gledao je u ta lako isparljiva tijela, ponekad bi ih hvatao rukom, a prsti su mu prolazili kroz prozirno biće stremeći, čvršćem, osjetnijem. Ujutro se budio s osjećajem kako je opet bezrazložno prevaren. S godinama mnoga su ga jutra dočekivala s pitanjem, koliko traje njegova muka? Nije znao odgovor, znao je samo koliko je duboko ispunjen, proživljen u svakom kontaktu s prolazećom kompozicijom. Valja reći i to da je bilo svega nekoliko vlakova koji su za trenutak stajali na njegovoj željezničkoj stanici. A i oni su odlazili dalje. Znao je i kamo.

Nije bilo daleko i nije bilo tko zna što, tek samo malo dalje, kratak put u ništa. Bio je siguran kako i tamo postoje poklonici odlazećih vlakova. Dok je vlak stajao na peronu, okretao se velikoj ploči voznog reda kontrolirajući njezinu ispravnost. Grešaka nije bilo nikada. Provjeravao je sve dok ne bi začuo pokretanje metalnog diva. Dočekao je izlazak vlaka iz stanice, naglo se okrenuo i ostajao razočaran. Obični bezvrijedni odlazeći vlak. Ponekad iz nutrine njegove skromne duše, pokuljalo je pitanje, ne boji li se vlakova? Ne, ne, ne i ne, ne boji se niti daljina, ne bojise ni metala. Prisilio se i odlazio u mali Muzej željeznice i iz neposredne blizine promatrao umrtvljene lokomotive, vagone, opipavao ih, penjao se i istraživao tamne utrobe, pazeći kako ne bi bio opažen, za trenutak bi znao stati ispred

lokomotive zamišljajući kobni susret. Jedno je vrijeme čak pokušavao izraditi male kompozicija. Ponešto je uspio i završiti. S radošću ih je pokretao i uvijek ustajao kako bi ih pozdravljalo, a mali su se vlakovi vrtili u krugu, ravnomjerno. Povremeno, javljala se misao o odlasku, ali odlazak iz ovoga grada nije se dogodio. Nije otišao. Došao bi do stanice i jednostavno se vratio. Ni u tim prigodama nije znao zašto se nije odlučio. Nešto se u njemu polomilo i onemogućilo mu odlazak. Od čega je uistinu želio otići? Ni na to pitanje nije mogao iskristalizirati odgovor. U gradu ga ništa nije sprječavalo da postane drugačiji, gori ili bolji. U njemu samom je bio lom, dilema i to je želio razriješiti stalnim odlascima u blizinu pruge i vlakova. Kaos je postajao sve veći. Ideja o odlasku ipak je vremenom počela blijediti,

umirala je sve lakše, stapala se sa zaboravom. Zamrla je, pustila ga je na miru. Dugo, dugo se nije pojavljivala, iznenada, izletjela je i lomila još teže, mukotrpnije. Sve je bolje upoznavao vlakove, njihove karakteristike, pa i osoblje. Stanicu je upoznao do zadnjeg i najmanjeg detalja, navike željezničara u tančine. Oni se na njega nisu obazirali. Mnogi od njih su dolazili, odlazili, poneki su i duže ostajali. On se nije kretao, bio je tu, bio je skoro njihov. Sjeo je na krevet. izvadi novine, listajući stranice, podiže noge na prekrivač. Odmah je primjetio, za njega iznimnu neobičnost, nije skinuo cipele. Neshvatljivo, sam je bio najveći štovatelj reda. Raskriljene novine pusti da padnu na pod. Stavi ruke iznad glave i zagleda se u strop. Misao kao udarac dželatove sjekire raspolovi mu glavu. Negdje od vrata do tjemena

prostruji bol. Kako je sve to
glupo,nerazumno,ludo.Ustane i užurbano
započne hodati po mračnoj sobi.Saplitao se o
stol,stolice,krevet,činilo mu se,sve se brže kreće
u nepravilnom krugu.iznova,iz kruga u
krug.Hodao je sve brže,sve teže je disao,mada
još nije osjećao nedostatak zraka.Naglo
stane.Osvrne se.Polako i s mukom ispravi
porušene stolice.Sjedne na jednu
zadihan.Rukom je otirao znoj,dolazio je k
sebi.Ne,to ne vrijedi ništa,moram otići,mislio
je.Smiren legne i ubrzo zaspi.Jutro je donijelo
novu eksploziju razočaranja.Jutarnje novine
koje je rijetko kupovao donijele su neveliku
vijest o ukidanju željezničkog prometa preko
njegove stanice.Prije uobičajena reda,gotovo
trčeći došao je do stanice pored grada.Ništa
neobično,kao i svaki dan.Nema razlike.Da

porazgovara s nekim,tko mu može dati potrebne podatke?Koliko dugo može hodočastiti?Koga upitati,svi će nijemo odmahivati glavom,nasmiješiti se i okrenuti se.Nije bio sasvim siguran,ali činilo mu se kako se broj vlakova u prolazu smanjio.Već su počeli.Vratio se jednako žurno u grad.Večernje novine objavile su širu vijest ali s istim rezultatom.Pruga je nerentabilna i ukida se već idućeg mjeseca.Još svega devet dana.Vratio se umoran i bezvoljan u stan.Razgledavao ga je,kao da je prvi put u njemu,i nije bio tako loš,kako je znao ponekad glasno govoriti.Na mirnom je mjestu nudio skrovište.Uvidio je gotovo idealan odnos svjetla i tame na ploham a zidova.Mogao je složiti malu,vrijednu kolekciju.Ništa od svega.Jurišao je svakoga dana na poklonstvo vlakovima,a sada sve

prestaje.Oduzimaju mu bitan mir,oduzimaju mu živi dio njegova tijela.Sada si može pomoći samo tako ako neće više ići na umiruću željezničku stanicu.I doista nije više odlazio.Nije niti iz stana izlazio.Desetog je dana kupio večernje novine i saznao što je već znao.Vlakova više nema.Kao da to više nije on,otkazao je stan,spremio nešto nužnih stvari i odselio u obližnji grad,autobusom.Otišao je na ružnu željezničku stanicu i tu saznao što ga je vezivalo za ostavljeni grad.Ljepota male zgrade pored četiri pruge.Je li doista tako?Okom iskusna poklonika lako je uočio nekoliko besposlenih lica.Pratitelji vlakova.

U tom je gradu boravio nekoliko godina,sve dok i taj dio pruge nije ukinut.Preselio se do prvog željezničkog grada.Klanjao se s ostalim sve mnogobrojnijim i opet dok i tu željeznica nije

rekla zbogom. Zajedno s hordom istomišljenika selio se iz grada u grad. Ponekad se i nakratko vraćao ukoliko bi neki gradić zadobio njegovo povjerenje. Seleći se, zaboravio je na sve, osim na vlakove, pa i na sebe. Zapustio se, oronuo, ostario pritom. Sad je već jasno osjećao, mora se negdje ukrcati, bilo gdje, umrijet će bez vlaka. Jedne večeri, ušao je u posljednji teretni vagon, prazan i prljav. Zaspao je, opušten. Vlak je kloparao, tresao se, išao, stajao... Probudio se, bilo je neudobno i hladno. Otvorio je teška vrata i pogledao u pusto smrznuto polje. Vratio se i legao. Nekamo će već otići. Vagon se nije micao danima. Povremeno bi pogledao van, odmrznuta polja i opet stegnuta mrazom. S mukom je ustajao a zatim više nije mogao.

Tko zna kako, željezničari su na slijepom kolosijeku u vagonu koji se više nije koristio,

pronašli stara smrznuta čovjeka. Liječnici su se sporili, je li umro od gladi ili studeni. Sahranili su ga na kraju groblja, u neposrednoj blizini slijepog kolosijeka.

Miroslav Pelikan